

HLAS DOMOVA

ČESKOSLOVENSKÉ NOVINY

FREE CZECHOSLOVAK NEWSPAPER

Ročník XV.

Melbourne 22. února 1965

Číslo 4.

Jak jednotný Varšavský pakt?

Přátelé v Praze a ve Varšavě

Místa, kde se střelí, přitahují pozornost světa nejvíce. V boji, v střelení, v zápase je drama, které lidstvo z povzdálí nejraději pozoruje. Ale místa, kde si výrobci střelných zbraní přijdou na své, nemusí být nutně jedinými důležitými body pokrivené šachovnice světové politiky.

Je přirozené, že je důležité Kongo, Malajsie nebo Vietnam. Ale tyto otevřené ohňostroje často oslepují do té míry, že pro ně přehlídíme jiné a možná stejně důležité události. Takové události často postrádají dramatickosti padajících bomb a nastupujících armád, ale alespoň některé z nich rozhodují někdy právě o tom, kde v budoucnosti budou nebo nebudou padat bomby a kde budou nebo nebudou nastupovat armády.

Spád událostí ve Vietnamu, zápas o Malajsii a zmatek v Kongu neponechaly mnoho novinového místa zasedání Varšavského paktu ve Varšavě. Ze střeptů informací se však pomalu začíná vynořovat zajímavý obraz.

Německá hrozba

Hlomož srážky posvátného nacionalismu s posvátnou ideologií dávno už pronikl rezavějícími pláty Železné opony. Všeobecně se mělo zato, že společná hranice a možný územní spor s Německem činí v zásadě z Polska a Československa nejspolehlivější satelity Sovětského svazu, bez ohledu na nějakou tu vnitřní úchylku.

"Bolavě" vypadalo Rumunsko a Maďarsko právě proto, že jejich obojek nebyl zpevněn tradičním strachem z expanzivního Německa.

Mnoho věcí zdálo se potvrzovat tento odhad. Rumunsko začalo ukazovat ze všech satelitů nej samostatnější linii a Maďarsko dosáhlo největší vnitřní volnosti.

Jak jednotná jednota?

Po zasedání evropských komunistů ve Varšavě vypukla v Moskvě těžká "epidemie jednoty". Pravda prohlásila, že Varšavský pakt nebyl nikdy jednotnější, Brežnev řekl, že se západní imperialisté marně snaží vnést rozkol do socialistického tábora a Kossygin označil komunistickou jednotu za nerozborovou a nezničitelnou.

Tak mnoho jednoty přirozeně probudilo podezření, že to s ní asi nebude tak zřehavé. Všechno nasvědčovalo tomu, že nejvíce tu nejednotnou jednotu narušuje německá otázka. Od toho předpokladu pak už byl jenom krůček k logickému závěru, že červotoče jednoty nutno hledat v Budapešti a Bukurešti.

Vypadalo to tak až do chvíle, kdy se začali k "varšavské jednotě" vyjadřovat východní Němci.

(Pokračování na straně 2)

Kolem "nového hospodářského modelu" v ČSSR

ROZUM PROTI IDEOLOGII

V Československu byly minulé týdny a budou jistě i ty další ve znamení NHM — nového hospodářského modelu. Co má NHM znamenat, jaké změny má přinést čs. hospodářství, píšeme na 3. straně. Zde si všimneme několika zajímavých okolností, které provázejí přijetí zmíněného plánu na reorganizaci a změnu v nazírání na hospodářské problémy.

Především se zdá, že vedle některých mladších

národohospodářů (Šika, Seluckého a jiných), kteří už delší dobu dokazovali, že jen podstatně změněným systémem lze vyřešit problémy hospodářských nesnází, se o přijetí nových zásad důrazně staral Jozef Lenárt. Naproti tomu zůstává Antonín Novotný opatrnicky stranou.

I když předsedovi vlády Lenártovi nechybí nic z protřelosti a bezohlednosti komunistických předáků, přece prokázal opět v této věci, že si uchoval větší smysl pro realitu. Snad je to u něho přece ještě pozůstatek z dob, kdy byl "Bartovým mladým mužem".

Lenárt vedl hlavní jednání o "novém modelu", v rozhodující schůzi ÚV KSČ sám přednesl hospodářskou část návrhu na reformu a jeho přijetí plně prosazoval. Odůvodnil to jasně:

"Naše kroky jsou nevyhnutelné. Nastolil je život. Diktuje je objektivní proces vývoje a

zejména rozvoje výrobních sil. Jsou respektováním a vyjádřením kategorické nutnosti a potřeby."

Stejně jednoznačné bylo jeho zdůraznění zákonů hodnoty a zbožňování peněžních vztahů, které "v socialistické ekonomice existují tak jako tak" a "které musíme respektovat".

Zdůraznil též, že bude "důsledně třeba uplatnit zásadu, že na mzdy si musí podnik vydělat" a že nutnost jednoho odpovědného vedoucího "vyžaduje, aby výrobu všude řídili lidé, kteří sami technické, technologické a ekonomické zákonitosti výrobního procesu ovládají a v souladu s nimi pracují".

Kdyby skutečně došlo k důslednému uplatnění této zásady, vznikl by pro rozhodující komunistické činitele hodně palčivý problém, co dělat s "politickými" nebo "dělnickými" řediteli národních podniků, kteří mají o komunismus v

V komunistických státech nastaly velké změny a změnil se i poměr mezi těmito státy. Tyto změny byly provedeny proto, aby se udržely a upevnily rozpadávající se diktatury. Ani jedna z těchto cizí pomoci nastolených vlád nepřestává propagovat světové vítězství komunistické tyranie. Pokud tyto změny zlepšily aspoň trochu životní podmínky obyvatelstva, nestalo se tak proto, že některé západní státy uplatňovaly princip "pružné" politiky vůči těmto diktaturám, ale proto, že byly vynuceny lidem samým...

President AFL - CIO George Meany

V PODRUČÍ CTNOSTÍ

Každý má bez pochyby představu o tom, co se sluší a patří, ale jsou různé druhy ctností.

Jsou obyčejné, jednoduché ctnosti jako poctivost, ohleduplnost nebo snášenlivost, na nichž tolik nezáleží. Jsou však také ctnosti slavné a vznešené, v nichž se lidstvo vyvíjí, vychrochtá a povznese, ctnosti, které prostě ženou slzy do očí. Patří k nim věrnost přesvědčení, které nesmíme nikdy změnit, i když už je jasné, že jsme se mylili; loajalita politické straně, vlastenčení, různé formy hejslovanství a oddanost národní slávě a velikosti.

Nad nedostatkem jednoduchých ctností možno přivířít oko. Nedostatek vznešených ctností se však rovná rouhání, svatokrádeži a vlastizradě.

Jinak to ani není možné, protože jednoduché ctnosti se ocitají často v rozporu s ctnostmi vznešenými. Jestliže poctivost je ctnost a zahrnuje příkaz "nepokradeš", co dělat, když oddanost národní velikosti káže oloupat souseda o názor, svobodu či zem, popřípadě o všechno dohromady?

A zdá se, že právě "oddanost národní velikosti" je "ctnost", v jejímž područí je lidstvo nejvíce. Jenom zrádové a zaprodanci se odvažují vyjádřit pochybnosti o této posvátnosti, která je v hlavách všech lidí výhradním vlastnictvím "jediného národa".

Jak upřímný velebně, tak prohnaný šarlatán dovedou stmelit jednotlivé vyznavače vznešených ctností v stádo, které se svatým zanícením a neotřesitelnou důvěrou, že právo je jeho, zašlape v prach všechny ty obyčejné ctnosti bez lesku. Je pravda, že jsou to právě ty jednoduché ctnosti, které jediné mohou z našich mizerných existencí udělat důstojné životy. Jenomže — kde jsou prapory, polnice, třesk sudlic a palcátů, kde je svaté nadšení?

Jakou naději má šed' nadnárodní snášenlivost proti kaleidoskopu barev národní velikosti velebně ze de Gaullea? Jakou naději má všednost touhy hnědého člověka po pokoji a hrsti rýže proti paprskům slunce "velkolepého" snu šarlatána Sukarna?

Oddanost národní velikosti je podivná věc. Francie naší generace se příliš nevyznamovala na poli slávy. Ale kterýkoliv Francouz může zajít do Louvru a říci: "Tady je naše národní velikost." Itálie není nijak proslulá udatností svých synů v přílbách. Ale každý Ital může zajít do Florencie nebo Sixtinské kaple a říci: "Tady, světe, je naše národní velikost." Anglie nikdy nepatřila k nejpobulárnějším zemím na světě, ale každý Angličan může se postavit před londýnský parlament a říci, že to je velikost Anglie. Německo nedávno potřísnilo svůj štít kaňkou, která ulpěla na generacích. Ale každý Němec může vkročit do kterékoliv hudební síně na světě a říci: "Tady, ne ve Walhalle, leží velikost Německa." Američani jsou nenávidění, protože jsou mocní, ale každý Američan v kterékoliv knihovně moderní literatury může říci, tam že leží kus velikosti Spojených států.

Jenomže tento druh "národní velikosti" lidi prostě nějak zvláště nebaví. Co je Beethoven proti bitvě u Sedanu, Čechov proti Berezině, "Poslední večer" proti římským legiím?

Národní velikost, která rozpaluje obrazovnost milionů, buduje se jinak: nukleární bombou; politickým vlivem; ukázkou vojenské síly; porážkou těch vedle; vůlí; silou; pěstí.

V praxi: zničením jednotné Evropy; konfrontací Malajsie; "osvobozením" svobodných; rozkladem státních celků; národní hrdostí; mezinárodní nevráživostí.

Ctnost se sluší a patří. Ale musí to být ctnost, která žene slzy do očí, nad níž vlají prapory, lesknou se korouhve a hlaholí polnice. Taková ctnost se sluší a patří. A někdy se zdá, že takových "ctností" jsme my lidé otroci.

-kw-

Sokolská známka

Dne 14. února uplynulo 100 let od chvíle, kdy se v městě St. Louis sešlo 67 mužů, aby založili první sokolskou jednotu v Americe. Dnes je v Americe celá řada sokolských organizací českých, slovenských, polských a jihoslovanských. Jejich zástupci se sjeli ve dnech 13. až 15. tm. do Washingtonu k oslavě tohoto výročí, které americká vláda uctila vydáním zvláštní sokolské pamětní známky. Je to pěticentová známka s obrazem diskobola a s nápisem "Centennial of the Sokols — Physical Fitness". Celkem bylo vydáno 120 milionů kusů, z nichž koupily sokolské organizace ihned známek za 150.000 dolarů.

Slavnosti ve Washingtonu začaly 13. tm., kdy české, slovenské a polské jednoty předvedly sokolskou akademii. V neděli byly položeny věnce u hrobky tří amerických Neznámých vojáků na Arlingtonském národním hřbitově a u hrobky presidenta Kennedyho a večer se konal banket, kterého se zúčastnilo několik set osob. Ministr pošt Gronouski řekl na banketu mj.:

"Můžeme být hrdí na to, že sokolské organizace jako první ve Spojených státech spojovaly fyzickou zdatnost s kulturním obohacením. Demokracie, má-li se udržet, potřebuje oboje."

Mluvě o známce, řekl ministr, že dostává ročně 3.000 žádostí o vydání zvláštních známek a že je jich ročně vydáváno jen 15. Proto mohou být zvláštní známky připomenuty jen událostí mimořádného významu celonárodního. Přítomní připravili zvláštní ovace místostarostce Amerického Sokola B. Čihákové, která se jako jednatelka "Výboru pro vydání pamětní známky" o úspěch celé akce zvláště přičinila. Hudební stránku večera obstarali zpěváci E. Liková-Bačová, M. Nekolný a chicagský pěvecký sbor LYRA, řízený F. Kubinou.

Vyvrcholení slavností bylo pak 15. tm. ve vládní síni na Constitution Avenue, kde ministr Gronouski dal slavnostně známku do oběhu.

H. A.

Published by F. Váňa,
8 Moorhouse St. Richmond E. 1., Vic.
Printers: Bussau & Co.,
6 Elizabeth St., Nth. Richmond, Vic.

Poznámky k světovým událostem.

Ohnisko mocenské politiky

Válka ve Vietnamu je dnes největší otevřený konflikt mezi Západem a Východem. Za kulisy tohoto otevřeného boje odehrává se však celá řada vnitřních zápasů: na straně Západu, tj. v Jižním Vietnamu, je to zápas o politickou moc ve vlastní zemi, zdůrazněný v minulých dnech odstraněním gen. Khanh a jeho tzv. civilního ministerského předsedy, kteří byli nahrazeni jinou — pravděpodobně víc Američanům nakloněnou klikou armádních velitelů. K tomu přistupuje konflikt mezi katolíky a budhisty, který občas dodává celé situaci nádech náboženské války.

Na straně Východní jen to, co jsme napsali přeseňji řečeno v Severním Vietnamu - není jednota o nic lepší. Boj o pozice byl osvětlen nedávnou návštěvou Kosygina v Hanoji; zdá se, že jeho návštěva v Pekingu byla jenom rouškou, za níž se sino-sovětský spor rozšířil na další pole.

Že nejde o nějaké sbratření mezi Pekingem a Moskvou, dokázala Albánie ve Spojených národech, které se minulý pátek rozešly na sedmi-měsíční prázdniny po scénách, za něž by se nemusela stydět žádná měšťanská škola. Když se vřava v posledním zasedání Valného shromáždění utišila, došlo k prvnímu a poslednímu hlasování této sezóny, o návrhu Albánie, aby "hlasovací moratorium" bylo skončeno a aby záležitost příspěvků a hlasovacího práva byla přivedena na ostří nože. Toto hlasování, při němž pro návrh Albánie hlasovala jenom Albánie a Mauretánie, dokázalo ne-

jen to, co jsme napsali minulý týden, že totiž Spojené národy jsou dnes ovládnuty stále jenom několika velmocemi, ale také hloubku propasti mezi sovětským a čínským blokem a rozdíl mezi jejich zájmy.

Sjezd bude

Tyto události se staly v předvečer sjezdu komunistických stran, který byl po pádu Chruščova odložen na 1. března tr. Neodjde-li k nějakému mimořádnému překvapení, nebude v Moskvě na sjezdu ani jeden z čínských satelitů - Albánie, Severní Korea, Severní Vietnam nebo dokonce Čína. Sjezd sám teprve ukáže, zda je odvrácení nebo aspoň odložení roztržky v komunistickém světě vůbec ještě možné.

Mocenské zájmy na Středním východě se střetají

Věren své tradici snaží se Nasser opět lovit v kalných vodách, aby z nich vytěžil co nejvíce. Tentokrát těží z rozporu mezi Západním a Východním Německem. Pod hrozbou uznání Východního Německa snažil se přimět vládu v Bonnu, aby přerušila dodávky zbraní do Izraele, o nichž jsme referovali minule. Dojde-li k návštěvě východoněmeckého presidenta Ulbrichta v Kahýře a eventuelnímu uznání jeho vlády, přátelství se Západním Německem, z něhož Nasser dosud podstatně těžil, bezpochyby značně ochladne a zbraně do Izraele poplují dál.

Sbližení

Západu s Východem

Zatím jenom v rámci katolické církve, kde dojde v těchto dnech k návštěvě reprezentantů východní ortodoxní církve se zástupci Říma.

Afrika

1. Matý stát Gambie, žijící doslova z burských oříšků, které jsou takřka jeho jediným produktem, se dočkal 19. tm. samostatnosti. Zatím čínský vliv v Zanzibaru se stále zvyšuje - v jednom týdnu odvolal Zanzibar, který je sice politickým partnerem Tanganjiky, ale přitom pěstuje pokud možno "neodvislou" zahraniční politiku, zástupce z Washingtonu a poslal delegaci do Pekingu.

Wilson do Paříže

V těchto dnech navštívil britský min. předseda Wilson Paříž a konferoval s prezidentem de Gaullem. Vztahy mezi Francií a Vel. Británií jsou již dlouho "u ledu" a bude zajímavé sledovat, zda se po této návštěvě zlepší. -et

Rozum proti ideologii

(Pokračování se str. 1) Československu nesporné zásluhy. Je nutno počítat s tím, že jejich dosavadní vliv ve stranickém a

vládním aparátu bude provádění reformem při nejmenším brzdit.

Těžký úkol jak vysvětlit "vedoucí úlohu strany" v novém systému, dostal J. Hendrych. Zcela "po staru" sice tvrdil, že má být reformou vedoucí úloha KSČ posílena a vyzýval k potírání nesprávných názorů, že NHM je průlomem liberalismu do socialistického hospodářství, avšak potom připustil zásadu, že "stranické vedení nelze chápat jako nahrazování hospodářských a státních orgánů" a že "vztahovat na sebe povinnosti hospodářských a státních orgánů a jejich funkcí znamená zbavovat stranický orgán možnosti kontrolovat, hodnotit, politicky vést". Což už jsou zásady, které by ještě v minulých letech stály k politické smrti každého komunistického aparátčíka, zvláště kdyby k tomu též dodal:

"Ústřední výbor zdůrazňuje, že právo kontroly činnosti vedení podniku, dané stanovami strany základním organizacím..., nelze pojmout jako rozhodování o tom, o čem mají a musí rozhodnout odpovědní vedoucí pracovníci..." Ideologický ústup stra-

ny se Hendrychovi nepodařilo zastít.

Newyorský informační bulletin FEC (8. 2.) shrnuje situaci po oznámeném přijetí NHM takto:

"Toto první vítězství rozumu nad ideologií v čs. komunistickém hospodářském myšlení neznamená..., že před unavenou a vyčerpanou čs. ekonomikou se rázem otevřely růžové perspektivy a že další cesta už bude hladká... Je však jasné, že Československo udělalo krok na cestě, na níž není návratu... Lze si jen těžko představit, že by KSČ mohla v případě nezdaru nového hospodářského modelu z něj "vystoupit" a pokračovat dál na své "vítězné cestě". Těžkopádnost a inercie komunistické hospodářské mašinerie zajišťuje, že jakýkoli pokus o případný pozdější únik z neúprosné logiky nově nastoupeného hospodářského procesu by byl marný a je předem odsouzen k nezdaru. KSČ, i když krajně nerada, zvolila cestu, která vede buď k naprostému hospodářskému i politickému krachu, anebo k definitivnímu vítězství nastupujících svobodných sil v rámci úplné výsledné hospodář-

DR. BERAN VE VATIKÁNU

Dne 19. tm. přijel do Říma pražský arcibiskup dr. Beran, aby přijal od papeže Pavla VI. jmenování kardinálem. ČTK současně oznámila, že dr. Beran zůstane trvale ve Vatikánu. Zdá se, že tento kompromis byl ujednan, aby mohlo dojít k urovnání hlavních sporů mezi Vatikánem a Prahou, především k obsazení prázdných biskupských stolic v Československu a k určitému uvolnění tamního církevního života.

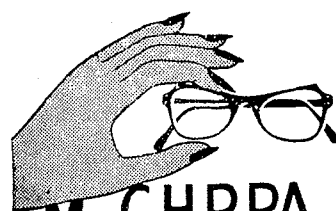
Provádíme veškeré práce optické přesně, rychle a za levné ceny

CITY:

6 A Elizabeth St.
Melbourne, C. 1
Telefon 63-3256

HAMPTON:

Telefon 98-5756
Hampton, S. 7
573 Hampton St.

M. CHRPA
Optical Service

PRÁTELE V PRAZE...

(Pokračování se str. 1)

Praha a Varšava

V jejich zaklínání jednoty se nevyskytovala ani zmínka o Rumunsku a Maďarsku, zato bylo tím hustěji protkáno slovy Varšava a Praha.

Gerhard Eisler napsal v Berliner Zeitung, že se "západní Němci snaží izolovat NDR nadbíháním našim polským a československým přátelům, pokoušejí se oslabit přátelství, které Východní Německo chová ke svým komunistickým sousedům a snaží se poštvat naše polské a československé přátele proti nám".

V Ulbrichtově televizním rozhovoru po návratu z Varšavy pak bylo velmi snadno vycítit skrytou hrozbu Polsku. Ulbricht řekl: "Západní Berlín nepatří a nikdy nebude patřit Německé spolkové republice. Otázka Berlína je pro

nás právě tak důležitá, jako otázka hranice Odry-Nisa pro obyvatele Polska."

Nový hlavolam

Starý strach z Německa, který váže Polsko a Československo k Sovětskému svazu, se ovšem nedá odepsat pro pár podivných slov, které utrousí Ulbricht nebo Eisler.

Člověk se však těžko ubrání spekulacím o tom, co asi k nim mohlo vést.

Je možné, že je Erhardtova vláda ochotna platit za úplnou izolaci Ulbrichtova režimu zárukami a uznáním dnešních polských a československých hranic? Je možné, že by takové záruky spolu s hospodářskými "dary", jež si nejbohatší evropský stát může lehce dovolit, mělo žádoucí účinek?

Těžko uvěřit. Zdá se však, že se Walter Ulbricht něčeho bojí a že to něco není už jenom v Bonnu, ale také v Praze a ve Varšavě. -kw-

POJIŠTĚNÍ
domů, bytů, podniků,
Work. Compensation.
aut., povinné ručení
ZIVOTNÍ,
úrazové a nemocenské
odborně provede
R. C. KUGLER
(Melb.) XL 2421

ské, kulturní a nakonec nutně i politické demokracie. Proces, který byl zahájen, bude zdlouhavý, vleklý a nesmírně složitý. Ale jeho alternativy jsou jasné a jsou neúprosné již dnes, v únoru 1965. Stejně jasné a zákonitě, jako byly důsledky jiného osudového rozhodnutí, jež KSČ učinila před sedmnácti lety." FEC/s

STŘEDISKO PÁNSKÉ MÓDY

164 Acland St., St. Kilda, Vic. tel. 94 2250

Naše rovy

ZAPADÁCKÉ ZPŮSOBY

Chodím do závodní jídelny jednoho podniku zahraničního obchodu a vidím, jak se k nám zavlekají západácké způsoby života a la Jindřich VIII. Polovina osazenstva totiž pojídá pokrmy lžící. Ale opravdu bezvadně. Zkuste to krájet maso v závodce lžící! Ale jim to nepůsobí obtíže. Vyberou polévkovou lžící i kostičky z kapra. Inu, zahraniční zkušenosti. — Jenže tohle jsou jedinci, protože všichni nemůžeme jezdit služebně na Západ. Podívejte se do obyčejné uzenářské jídelny v bezmasý den. Už se upustilo od zákazu ohřívát v ten den jídla, která jsou studená nejedlá. Tak třeba mají jitrnice. A třeba tyhle jitrnice z Masného průmyslu nemají nic společného s masem a uznává je jako postní jídlo i církev římskokatolická, ve čtvrtek k nim nedostanete příbor. Je to podívána pro bohy. Jako byste tisíckrát a jednou viděli uznaného Balouna, jak v ústech přehazuje kost s masem. Tak nějak si host počíná s vřelou jitrnicí, k jejímuž požívání má jen holé ruce. I zuby, má-li je. O bezmasých dnech můžete dostat v restauraci i masité jídlo z konzervy. Podle uzenářských jídel by však bylo záhodné, aby k němu zakázali dávat příbor. Kdysi jsme potřebovali zavést bezmasé dny. Mnohé se od těch dob zlepšilo, masa máme dost. Bezmasý den nevadí, je to jakási nucená dieta. Ale zakázal-li nějaký byrokrat půjčovat o čtvrtcích příbory, měl se postarat aspoň o to, aby v každé jídelně visel jako návod k použití obrázkový seriál, jak člověk neandrtálský pojídá jitrnice a jiné pochutiny...

Svět v obrazech, Praha, 23. 1. 1965

ČESKO-SLOVENSKO VE ZKRATCE

— Podle zprávy z Kanady zakoupila tam ČSSR 7,5 milionů busů pšenice v hodnotě 13 milionů dolarů.

— Rudé právo z 19. 1. si stěžuje na machinace se mzdami v některých národních podnicích. Tak v podniku Seba v Tanvaldě falšovala skupina asi 40 lidí píchnací karty, mzdové listky apod. po dobu pěti let. Vědělo o tom mnohem více lidí, "ale zřejmě je to nepálio". Bývalý ekonomický náměstek ředitele STS Příbram si zase ponechal část mezd a prémie zaměstnanců. Zatím se mu podařilo dokázat škodu asi 100.000 Kčs...

— Ve všech krajích ČSSR začal 25. ledna výprodej, nebo oficiálně "posezónní prodej některých druhů oděvů, textilu, průmyslového zboží a obuvi za snížené ceny".

— V roce 1963 bylo jen v Praze 282 sebevražd a dalších asi 600 osob se o sebevraždu pokusilo.

— Premiéra hry Tennessee Williamse "Léto a dým" v Realistickém divadle Zd. Nejedlého v Praze měla velmi dobré kritiky v čs. tisku. Režii měl J. Dalík, hlavní role vytvořili V. Kubánková a J. Adamíra.

— Čs. velvyslanec v Kambodži odevzdal tamnímu Institutu tělesné výchovy a sportu dar čs. ministerstva školství, různé sportovní nářadí.

— Slovenské národní divadlo z Bratislavy uvedlo s úspěchem ve vídeňském Volkstheateru Goldoniho "Vejří".

— Z komentáře RP k úmrtí Winstona Churchilla: "...Přes jeho mimořádné schopnosti přemohlé vycházelo v přímém rozporu s tím, jaký byl jeho politický kurs.... Byl přesvědčeným anti-komunistou, světová reakce v něm našla svého vůdce v tažení proti mladému sovětskému státu, a přesto, jak vypadá mapa světa dnes, kolik zemí, kolik milionů lidí se hlásí k socialismu a komunismu. A přece byl Churchill velkým mužem. Velikost tkvěla v tom, že v určitých obdobích dovedl vidět dál nežli jeho vlastní třída..."

— Čtyřčlenná družstva čs. a východoněmecké Pohraniční stráže se zúčastnila kvízu v Grandhotelu Moskva v Karlových Varech, v němž měla prokázat široké znalosti o Vých. Německu a ČSSR a hbitost při některých vojenských úkonech. Zvítězilo družstvo NDR.

— Za posledních 10 let přibýlo dle Svob. slova na základních devítiletých školách přes 20.000 tříd, skoro 440.000 žáků a téměř 29.000 učitelů. Polovina těchto přírůstků připadá na Slovensko. Celkem působí na devítiletkách 93.561 učitelů, z nichž více než 2/3 jsou ženy. V 7. až 9. ročnících základních škol se učí ví-

ce než 130.000 žáků dalšímu jazykům (kromě ruštiny), což je asi pětina celkového počtu.

— V roce 1964 odcestovalo do zahraničí přes 1.700.000 čs. občanů, z toho přdy 153.000 do západních států. Do ČSSR přijelo přes 3.500.000 osob z ciziny a to z Maďarska přes 1 milion, z Rakouska přes 250.000.

— Na různá nová zařízení k podpoře cestovního ruchu bylo loni věnováno 285 mil. Kčs a na údržbu ubytovacích objektů a provozoven veřejného stravování 187 mil. Kčs.

— Lidová demokracie z 27. 1. uveřejnila tuto zprávu: "Papež Pavel VI. jmenoval 27 nových kardinálů. Počet členů kardinálského sboru se tím zvýšil na 103. Je to největší počet v dějinách katolické církve." O tom, že je mezi novými kardinály též pražský arcibiskup dr. Beran, v žádných novinách v ČSSR ani slovo. Ihned po jmenování kardinálů zesílilo v ČSSR rušení vatikánského rozhlasu.

— V loňském roce utrpělo národní hospodářství krádežemi a rozkrádáním škodu 83 milionů Kčs. Spácháno bylo na 8.000 krádeží a vloupání do bytů, chat atd. Při dopravě po železnici a auty došlo k 66.570 dopravních nehod, při nichž zahynulo 1.640 osob a zraněno bylo 11.700 osob těžce a přes 27.000 lehce.

— Plán rostlinné produkce byl loni splněn pouze na 88,9% (proti roku

1963 pokles o 4,4%). Plánovaný objem živočišné výroby byl překročen o 0,5% (o 5,7% více než v r. 1963). Plochy zrnin se proti r. 1963 zvýšily o 56.000 ha, ale průměrný výnos byl o 2,1 q na hektaru nižší. Pouze u brambor byly hektarové výnosy vyšší než v předchozím (taky chudém) roce. Oficiální vysvětlení: sucha. Proto prý též poklesl počet skotu.

— Členy ideologické komise ÚV KSČ se stali: P. Auersperg, J. Havlín, J. Šimek, K. Šimon a Jiří Šotola, členy právní komise H. Leflerová a J. Ráda.

— V Liberci zemřel R. Mueller, jeden ze dvou německých poslanců v čs. parlamentu.

— V r. 1964 činil celkový obrát zahraničního obchodu 36.699.100.000 Kčs, tj. 108% obrátu z r. 1963. Objem vývozu byl 19.211.100.000, tj. 105% r. 1963 a objem dovozu 17.488.000.000 Kčs (112%).

— Tempo růstu průmyslové výroby na Slovensku bylo téměř dvakrát rychlejší než celostátní průměr. Podíl Slovenska na celostátní průmyslové výrobě činí 20%.

— Koncem roku 1964 pracovalo ve zdravotnictví 27.981 lékařů. Na 1 lékaře připadalo 504 obyvatel.

— V Ostravě došlo k razii na "asociální živly", "parazity" apod. Ve dvou dnech bylo zatčeno 247 osob.

— Jan Werich oslavil šedesátku. FEC

Významný krok
k ozdravení čs. hospodářství?

Plán nového hospodářského plánu

Po delších přípravách a odkladech schválil ústřední výbor Komunistické strany Československa ve dnech 27. až 29. ledna tr. zásady, dle nichž má být přeorganizováno čs. hospodářství, tzv. "nový hospodářský model".

I když tímto rozhodnutím nejsou ani zdaleka vyřešeny všechny problémy, s nimiž se čs. hospodářství již dlouhou dobu potýká, když tím zcela ani vyřešeny být nemohou, přece znamenají tyto nové, v podstatě téměř "kapitalistické" zásady tak významný krok, že se důsledky mohou projevit v celém dalším životě čs. obyvatelstva. "Nový hospodářský model" (NHM) nelze totiž provést bez uvolnění poměrů ve státě a bez omezení vlivu, jaký všude vykonává samospasitelná strana. Zdá se, že se v této věci projevuje zatím nejpronikavější praxe posledních měsíců: uvolnění v celém komunistickém bloku se staví v ČSSR na solidnější základnu než v mnohých jiných komunistických státech, na základnu, z níž bude návrat zpět nebo větší odbočení hodně nesnadné.

Hlavními zásadami kladu přepracovaného nového hospodářského plánu se zabývá podrobně Čs. zpravodaj z 8. tm., který uvádí mj.:

"Nový systém poprvé v dějinách komunistické ekonomie značně omezuje úlohu ústředního plánování a spojuje plán se systémem trhu, ve kterém nechá ve značném rozsahu působit zákon nabídky a poptávky.

Ústřední orgány budou vypracovávat dlouhodobé rámcové plány perspektivní na 10 až 15 let. Z tohoto plánu budou odvozeny detailnější plány pětileté. Z nich budou vypracovány konkrétní plány na každý rok.

V rámci tohoto systému bude ovšem od zá-

kladu přepracovaného nového hospodářského plánu se zabývá podrobně Čs. zpravodaj z 8. tm., který uvádí mj.:

Ústřední orgány budou vypracovávat dlouhodobé rámcové plány perspektivní na 10 až 15 let. Z tohoto plánu budou odvozeny detailnější plány pětileté. Z nich budou vypracovány konkrétní plány na každý rok.

V rámci tohoto systému bude ovšem od zá-

kladu přepracovaného nového hospodářského plánu se zabývá podrobně Čs. zpravodaj z 8. tm., který uvádí mj.:

Ústřední orgány budou vypracovávat dlouhodobé rámcové plány perspektivní na 10 až 15 let. Z tohoto plánu budou odvozeny detailnější plány pětileté. Z nich budou vypracovány konkrétní plány na každý rok.

V rámci tohoto systému bude ovšem od zá-

Co se jim nelíbí

V minulém čísle jsme se letmo zmínili o "stanovisku" okresní organizace KSČ v Ústí nad Orlicí, kterým se zabýval ÚV KSČ a které bylo uveřejněno v lednovém čísle Života strany. Uvádíme některé výňatky z tohoto "stanoviska", protože jde zřejmě o vyžádané podání na ÚV KSČ, které se zabývá něčím víc, než jen lokálními prohřešky proti "správné" ideologické linii v Ústí n. O. Dokazuje též, že se částečné uvolnění poměrů setkává na všech úsecích denního života s tuhým odporem dogmatiků, zaujímajících dosud špičkovou postavení v čs. veřejném životě.

Ve "stanovisku" se praví, že okresní výbor KSČ "vychází důsledně ze zásady, že k povolování toho, co neslouží výchově a hodnotnému obohacování a rozvíjení kulturního a společenského života pracujících v duchu idejí a cílů politiky naší strany, co podceňuje kulturní a ideové politické cítení a vkus pracujících nebo dokonce znevažuje, uráží a znehodnocuje výsledky společné práce, nebude v rámci okresu dáván souhlas".

Proto prý nebylo loni povoleno vystoupení V. Matušky a E. Pilarové v rekreační oblasti Pastviny - Nekor, "při němž mělo dojít k širšímu srazu chuligánských part z různých částí republiky", proto nebyla v poslední době povolena hra J. R. Pícku "Jak jsem byl zavražděn" v nastudování pražského Paravanu ("Jde o všeobecnou satiru, absolutizující negativní jevy období kultu osobnosti"). Soudruzi z Ústí n. O. přinesli si též špatný dojem z Prahy, kde shlédli hru "Kráľ Vávra" a ostře vystoupili proti obsahu Zvědavé kamery k výběrovému řízení ve Vysokém Mýtě, uvedené Čs. televizí (!), jejíž "zvědavost" měla "vedle hluboce negativních politických důsledků pro náš okres i nepříznivý dopad celostátní".

V další části pak ústečtí soudruzi zjistí: "Je patrný přechod od otevřených hrubých útoků k zastřenějším, rafinovanějším, ale tím nebez-

pečnějším formám politických, často zjevně protistraničských útoků různých kategorií." Jako příklad uvádějí televizní pořad "Tři chlapi po roce", dále některé besedy brněnského pořadu "Mohu do toho mluvit" atd. Po debaklu diskuse Vídeň - Praha, která vyvolala hodně pozornosti a která skončila pro pražské debátéry tak neslavně, vůbec nepřekvapuje, že si soudruzi též stěžují na "špatnou přípravu" debaty. V této souvislosti neušly též kritice některé kulturní časopisy.

"Všechny tyto skutečnosti, zneužívané různými ideově nepevnými a kolísavými živly, vyvolávají a navozují určité politicky nepřijemné situace ve veřejnosti, které musíme velmi trpělivě řešit", sdělují dále ústečtí, avšak "máme názor, že trpělivost v diskusích a přesvědčování nelze prodlužovat do nekonečna a že bez promyšlených kádrových zásahů se situace nezlepší. Proto ÚV strany žádáme o zvážení našeho návrhu, aby byla přehodnocena kádrová situace v řídicích orgánech zařízení a institucí, jichž se tato kritika týká, a aby ti, kterým není jasná linie a politika strany nebo ji nejsou sto zajišťovat a prosazovat, byli nahrazeni ideově a politicky pevnými, organizačně schopnými a straně a lidu oddanými kádry." Pohrůžka končí zjištěním, že už "uzrála situace k uvážlivému, nicméně však rozhodnému a zásadnímu řešení".

Nakonec ještě malá bombička:

"Dále se domníváme, že i pro oblast kritiky jednotlivých uměleckých žánrů by měla být promyšlena a přijata účinná opatření k posílení vlivu jednotlivých principů marxistické estetiky. To se týká podle našeho názoru i kulturní rubriky Rudého práva..."

Tak toho se muselo dočkat Rudé právo! Nedostatek vlivu jednotlivých principů marxistické estetiky!

Zahraniční obchod se tak má stát nástrojem, který podníti iniciativu a změni strukturu výměny zboží. Má přispět k zvýšení technologické úrovně vývozu a učinit vývoz schopným soutěže na světových trzích. Vývozní podniky se mají podílet na devizovém zisku a některé z nich budou moci obchodovat s cizinou přímo.

Ve vnitřním obchodu se zdůrazní soutěž mezi národními podniky a družstvy a místní výrobou. Hlavním úkolem národních výborů má být zajistit služby a místní výrobu, která bude musit soutěžit s výrobou družstevní.

Pokud se týká celkové struktury hospodářství, zřizuje nový plán koncentrovat podniky u vertikálně organizovaných hospodářských jednotek (Pokračování na str. 6)

LETOVISKO "ŠUMAVA"

Locke's Way, blíže Belgrave South

srdečně zve všechny krajaný na

MASOPUSTNÍ

TANEČNÍ ZÁBAVU

kterou pořádá v neděli 28. února 1965

Hraje Eda Zlatý se svým orchestrem

jídlo — pití

(K dispozici budou pouze nealkoholické nápoje)

Na farmě již můžete obědvat o 12. hodině

Hrají se tam též kuželky, odbíjená a stolní tenis

ČSSR a cizina

VE ZPRÁVÁCH ČS. NOVIN

PŘÁTELE VIETNAMSKÝCH "OSVOBODITELŮ"

Kancelář reprezentace Národní fronty osvobození jižního Vietnamu uspořádala 27. ledna v Praze tiskovou konferenci australského novináře Wilfreda Burchetta, který se vrací ze své druhé cesty v osvobozených oblastech země. Konference se zúčastnila redaktorka L'Humanité Madeleine Riffaudová, která zmíněnou cestu vykonala spolu s ním. W. Burchett vylíčil velké úspěchy, jichž dosáhla armáda Národního osvobození v posledních měsících loňského roku i na pokrajích roku 1965... Národní fronta osvobození dnes kontroluje většinu země. Američtí imperialisté a jejich kolaborantské loutky spějí k nezadržitelné porážce — takový byl závěr výkladu W. Burchetta, který spolu s M. Riffaudovou pak odpovídal na otázky přítomných novinářů.

Rudé právo, 28. ledna 1965

REFERÁT O PŘEPADENÍ V TEXASU

Reditelství pražské taxislužby dostalo 23. ledna nevěstřední dopis od svého zaměstnance Ctirada Tábořského, který dli na návštěvě u příbuzných v USA. Pražský taxikář v něm sděluje, že byl v autě přepaden organizovanou bandou a oloupen o věcné hodnoty a veškeré cestovní doklady. Stalo se tak v hlavním městě Texasu v Austinu, kde ho členové bandy oloupili o oblek, cestovní šeky meziměstské autobusové linky, o 20 půldolarů, 10 marek, nějaké čs. bankovky a co je nejhorší — o dva cestovní pasy, jeho a jeho matky. Jelikož mu vystavení nových průjezdních víz znemožní použít předpokládaného spojení, žádá o prodloužení mimořádné neplacené dovolené a dokládá pravdivost údajů fotokopii, v níž mu poručík Merle Wells z oddělení loupeží austinského policejního odboru na formuláři města Austinu, "založeném parlamentem republiky texaské roku 1893", s hlavníčkou šéfa městské správy W. T. Williamse Juniora, potvrzuje: "Austinský policejní odbor byl povolán, aby vyšetřil násilnou loupež, spáchanou ve 3.45 hodin ráno dne 7. ledna 1965 v Austinu, správní okres Travis, Texas. Obětí byl Ctirad Tábořský, běloch mužského pohlaví, stáří 40 let, z Prahy, Československo. Vyšetřením tohoto hlášení se zjistilo, že šlo o skutečnou loupež..." A tak se vrátí pražský "běloch mužského pohlaví" z návštěvy za velkou louží nejen se zpožděním, ale i s nepříliš pěknou vzpomínkou.

Svobodné slovo, 25. ledna 1965

ČSSR VEDE V POMOCI
KUBÁNSKÉMU PRŮMYSLU

Na Kubě rostou nové průmyslové závody. Během roku 1964 byla tam ukončena výstavba jedenácti velkých závodů, které představují investici v hodnotě 38,7 miliónu pesos. Pět z těchto závodů bylo zakoupeno v ČSSR a instalace byla provedena pod vedením čs. techniků a montérů, čtyři závody byly dodány ze SSSR, jeden z NDR a jeden z Japonska. Během roku 1965 bude dokončena výstavba dalších 9 velkých investičních celků v hodnotě přes 130 mil. pesos.

Rudé právo, 24. ledna 1965

PRODEJ STAROŽITNOSTÍ DO CIZINY

Zakážeme-li vývoz (starožitností) úplně, co s věcmi, nalézajícími se v obchodech se starožitnostmi a v soukromém majetku, budou-li je chtít majitelé prodat? V tuzemsku jsou téměř neprodejně. Zanedbali jsme estetickou výchovu mládeže. Nedivíme se, nemá-li pro "staré tretky" pochopení a netouží-li si je dát do bytu. Nehodí se jim do paneláků a k modernímu nábytku, nemají vitríny, je mezi nimi málo sběratelů, ještě méně milovníků a znalci chybí asi úplně. Při průměrném výdělku (podle statistiky) Kčs 1340 měsíčně a nákladech na životní potřeby, při touze po autu, bytu, televizoru atd. nezbyvá na umělecký předmět ani v rodinách, v nichž vydělává více členů. Staří lidé, zmenšující byty, žijí z důchodů, se chtějí těchto věcí zbavit, i když jim krvácí srdce při loučení s věcmi, které milovali celý život. Dnes kupují kapitalisté u nás, protože jsou bohatší...

Literární noviny, 23. ledna 1965

Dopisy a dokumenty, aneb Analýza politické situace

Případ malého vlastimila

Kde se vzal, tu se vzal, objevil se mezi námi malý vlastimil. Přišel do Německa někdy v roce 1963 a jmenoval se Vlastimil Malý. Od začátku začal spojovat věznění komunismem pouty výmluvnosti, byť i ně pouty lásky. Se zručností, kterou mu jistě záviděli mnozí ostrílení zakladatelé z našich řad, založil ve Wuppertale tajemný bojový svaz na boj proti komunismu. K tomu potřeboval jenom adresy dostatečného počtu postižených, ačkoli dnes není jasno, proč se vůbec s takovou malíčností obtěžoval. Svaz vězněných komunismem zřejmě prosperuje, neboť právě tento měsíc se mnozí krajané v Austrálii dozvěděli, že mají možnost stát se tajnými členy protikomunistických "pětek" v rámci Svazu. Malý vlastimil nám dokonce hrozí bezplatně zavalit zdejší trh ještě dalšími 500 výtisky 11. čísla "Dopisů a dokumentů". Ale velké věci mají malé příčiny. Nemůžeme mít za zlé jednomu vlastimilu, když založí politický spolek proto, že chová odpor k české besedě, nemůžeme vyčítat druhému, že si založí časopis na soukromou korespondenci a tajný spolek.

Jak zasvěcení vědí, sami vězněných členů, u zmíněné 11. číslo této koho mají tajný spolek svérázné tiskoviny se potvrzen, ba i jaké je je skládalo z monologu, ho poslání?

který představoval odpověď jednomu pánovi na "podlý útok, který podle jeho (toho pána - pr.) výpočtů byl dostatečný k rozbití organizace, která v té době ještě prakticky neexistovala."

Ten pán se totiž malého vlastimila zeptal několik docela oprávněných otázek, které přijdou na jazyk zcela přirozeně: kdo, kde, kdy, jak a proč?

Jsou mezi námi strašní podivíni. Ten pán chtěl vědět, kdo je členem výboru, kdo organizaci financuje, je-li členství k názoru, že doba je vážně bezplatná, co budou vězňové dělat s adre-

"boj proti nacismu, fa-

vědcen," praví vlastimil skromně, "že celou problematiku socialismu a i "kapitalismu" (zhruba v teorii "asiasmu") jsem postihl ve své brožuře "Stát ve státě, stát budoucnosti", která vyjde v rozšířeném vydání dvojčísla (20 str.) "Dopisů a dokumentů" v únoru příštího roku pod názvem "Analýza politické situace."

Nejhorší je, že zvědavosti rozhodně nebylo učiněno zadost. Můžeme jenom sdělit, že podle prohlášení malého vlastimila se to má se Svazem takto:

"Ale s tím je konec," praví malý vlastimil. "Prohlašuji, že jsem revanšista a nepřipustím, aby se nám do Svazu vězněných komunismem vešli "nerevanšisté". Revanš je náš program, ideologie a světový názor!"

Zvědavý pán a další pánové, kteří se zakladatele svazu ani na nic neptali, se prostě provinili "bojem za socialismus, benešismus a masarykismus, za humanismus a demokracii", což věznění považují za "velmi rafinované triky, které mají posílit a stabilizovat pražskou vládu."

STALÉ PAŠOVÁNÍ DO ZEMĚ HOJNOSTI

Rozsudek nad dvěma rakouskými státními příslušníky a 9 občany z Brna, Olomouce a Prostějova, kteří se loni podíleli na pašování různého zboží z Rakouska a jeho rozprodej v ČSSR, vynesl 28. ledna okresní soud v Brně — městě... Videaňští občané Josef Sulzer a Theodor Pflöck dopravili podlouhým způsobem do ČSSR zboží celkem za 85.000 Kčs a prodali je prostřednictvím ostatních obžalovaných. Ti odkoupili další zboží v hodnotě asi 60.000 Kčs i od jiných rakouských státních příslušníků. Jednalo se mj. o dva automobily, motocykl, 250 nylonových pláštů, asi 900 prepisovacích tužek, 77 tranzistorových radiopřijímačů, 47 kg kakaa a 40 kg čokolády. K nepodmíněným trestům odnětí svobody byli odsouzeni Josef Sulzer na 3 roky, Theodor Pflöck na 14 měsíců, Jan Machala na 3½ roku a JUDr. Jan Jelínek na 16 měsíců... Dalším obžalovaným byly uloženy podmíněné tresty odnětí svobody od 4 do 16 měsíců s odkladem na 1 až 4 roky...

Práce, 29. ledna 1965

Tohleto všechno má už Svaz vězněných důkladně promyšleno, ale musíme mít ještě trochu trpělivosti, než nám to dojde:

"O socialismu bylo popsáno tisíce a tisíce stran. Bylo by tedy nesmyslné, abych se snažil jeho problematiku postihnouti v "krátkém" dopise.

Tím spíše je to nemožné, musím-li se v tomto dopise zabývat i tématikou jinou.

Přesto jsem však přes-

Což bychom udělali velice neradi, protože na to jsou paragrafy. Přčetli jsme několik čísel.

Nejenže malý vlastimil dychtí po boji proti komunismu, ale projevu je i zvláštní masochistické sklony: přeje si buďto být žalován za urážky na cti nebo utratit jízdné do... za účelem zřekování zvědavého pána. Lhůta vyprší 28. února, takže to bude napínavé.

(Pokrač. na str. 6)

TO JE SYMBOL...

- * PENĚŽNÍ JISTOTY
- * BANKOVNÍCH SLUŽEB VŠEHO DRUHU

Vkladní knížky, šekové účty, Zasilání peněz do ciziny příbuzným a přátelům — Služby turistům atd. —

- * POHODLÍ

Všechno můžete zařídit v jednom místě.

O podrobnostech se informujte v nejbližší filiálce

THE NATIONAL BANK OF AUSTRALASIA LIMITED

and its wholly owned subsidiary

THE NATIONAL BANK SAVINGS BANK LIMITED

Jaroslava Blažková: Jehňátko a grandí. Mladá fronta, Praha, 1964

Saganová ze Slovače

Vzpomněla jsem si v tu chvíli na jednu neděli, dávnou neděli, první neděli, v které jsem si uvědomila, že jsem. První tráva, první zeleň, první slunečno. První včely, první ptáci, první střevíce. Vůně jejich kůže ve mně zůstala s přesností a intenzitou zážitku, který nebude ničím překryt. Otec a matka, oba mladí, mne vezli na vozíku. Byla tam louka a jabloně a potom pískoviště, hory písku. V tom jemném žlutém, pod sypkou vrchní vrstvou vlhkém písku jsem tehdy, v první den uvědomělé existence, ztratila formičku, emailem natřené plechové jehně. Lopatka mi zůstala, i kyblík, ale formička zmizela, marně ji otec hledal. V té první vzpomínce mi uvázl i první žal, palčivý, hluboký žal, jakým dovedou být děti nešťastné. A zůstal mi pocit ztráty, kterou nic nenapraví.

Na žúr mohli ještě přijít Kolátiková, Baginová a Vojta Duda. Iva se divila, proč Anna zve kluka, když se tolik holek doprošovalo, aby směly přijít. Ale Anna řekla, že Dudu pozvat musí, nakázala to mamička, protože Dudův otec je velké zvíře na okrese. Iva se od té chvíle dívala na Dudu s útrpností. — Mamička se dává poroučet tvé mamince a zve ji také — oznámila Anna. Iva to vyřídila doslova. To už věděla, že žúr není ani bunda, ani čepička, ale oslava. Anně bude deset roků. Máma zrozpačitelá, potom se z něčeho nic rozkřikla: Nejsem na to zvědavá. Nemám na takové hlouposti čas. — Iva věděla, že se zlobí kvůli kostýmu. Jedno z dvojčat jí ho polilo omáčkou. Otec byl náhodou doma: Copak, že si na nás vzpomněli? — A máma odsekla: Chtějí tam mít dělnici — myslíš, že do nich nevidím?

Víme už tedy, jak se do názvu sbírky krátkých povídek dostalo jehňátko, a jací to jsou grandí, o nichž Blažková píše.

Její zájem a její svět je složen z dnešních mladých lidí a dětí, jež se poprvé setkávají se skutečností "plného života" v socialistické zemi.

Jaroslava Blažková vydala před několika lety svůj první román pod jménem "Nylonový měsíc". V něm vylíčila celkem nezkraslen život v Bratislavě a část problémů, s nimiž se mládež setkává.

Československá kritika tehdy jákala — hle, naše Saganová, která umí líčit jak milostný tak pracovní život našich mladých.

"Nylonový měsíc" sklídil úspěch především proto, že Blažková přišla — po letech suchopáru — s živým námětem a s živými problémy.

"Jehňátko a grandí" je námětově pestřejší než románové pojatá látka, ale zase trpí typicky našim literárním neduhem: nesevřeností stylu a naprostým nedostatkem graduace, která by čtenáře opravdu dovedla chytit.

fialkový kožich z umělé stráže, jaký nosí obvodní doktorka.

Pružnost sedmnáctiletých nohou překonávala propast času a vnímala pouze bod A — kdy je kuřecím děvčátkem z drogerie — a bod B, ve kterém (bez potu a úsilovné dřiny) bude skutečnou Dámou...

Nepochybuji, že takové husy opravdu kolem Blažkové žijí, ale silně hájím právo čtenáře nemusit o nich číst bombastické pasáže v tzv. mládežnické literatuře.

Na Blažkové je však zajímavé to, že umí vylíčit prostředí. Skoro tak dobře, jak si neví rady s lidmi, má silný smysl pro vnější příčiny chování blažkovských hrdinů a hrdinek.

Např. její úvodní povídka o mládežnické učitelce na první štaci, kdesi na zapadlé slovenské vesnici, čtenáře musí chytit tak, že zbytek knížky je zklamání.

Blažková v ní vypravuje, jak příčinliví pedagogové zorganizovali dětský bál pro žactvo, který beznadějně zabili soutěží o ceny.

Kostýmy byly oceňovány správně třídně složenou porotou v čele s (Pokračování na str. 6.)

Kletba ruských povídek zachvátila většinu našich autorů, aniž by jim zároveň dala smysl pro hloubku, disciplinu a přísný vnitřní řád.

Je hrozné špatné, když slavená autorka se spustí s takovou charakterizací hrdinky jedné z povídek:

"Dorka byla ctižádostivá a její představy často balancovaly na závratně krásném lanu úspěchů, blahobytu a lásky..."

Byla to ctižádost-typicky sedmnáctiletá — ctižádost ve snech. Počítala napevno s tím, že za deset let bude moudrá a významná a že bude mít

jim slíbit daňové ulehčení, "lehotu", lhůtu — od tud rozšířené jméno Lhota.

Blízko mého rodiště je taková Lhota, a ta se dokonce přímo jmenuje Králova Lhota, a její poloha plně odpovídá způsobu jejího vzniku. Před osmi sty lety se povltavský hvozd patrně zelenal bez přerušování od bažin kolem Milevska, ba snad od povodí Lužnice až k bažinatému údolí Vlčavy čili Skalice. Na jih od starého krájského hradu Mirovic však byli posláni osadníci nadaní "lehotou", pionýrskými výhodami. Uprostřed královského hvozdů postavili Královu Lhotu, kolem níž se pak orná půda prostírala dále. Byl z toho celý zeměpanský velkostatek se správou v Letech. Tak se během věků les scvrkl na pruhy mezi polnostmi vsí. Nyní tedy půjde podle oné zprávy Antonín Novotný po stopách Václava I. a nadá průkopníky — osadníky v nehostinných pralesích — svobodami, aby tam klučili hvozd a brázdili tvrdou hroudou.

Je to velmi zajímavé, že po tolika staletích, když už Přemyslovci dávno dřímou věčným snem pod klenbami pražského velebného chrámu, byla znovu objevena zásada, že svobodný sedlák dokáže více než otrok.

Mnoho set let je tomu, co se Lhoty přestaly čimkoli odlišovat od jiných českých vesnic; ba to jméno Lhota, které původně označovalo vesnici výsadní, výjimečnou, se stalo za našich mladých let označením docela průměrné, typické české vsi. A za touhle skutečností se tají velmi zajímavý a v této souvislosti pozoruhodný vývoj.

Chanson pani Hermannové

Jiří Suchý

I když to dávno v módě není chci postavit se na dvoře a zpívat jen tak na dláždění pro ty co bydlej nahoře

Vůbec mi za to nemusíte šestáky házet z pavlačí jen když se trochu zamyslíte úplně mě to postačí

Byla jsem kdysi holka kterou jak už to tenkrát chodilo počtili všichni nedůvěrou Snažšího už nic nebylo

Můj lidskej profil neúnavně hodnotili čas od času při tom jim ale ušlo hlavně že neznají mě z anfasu

A potom přišlo předsevzetí napravit chyby minula jenomže — mějte na paměti že léta zatím plynula

Dneska tu stojím a jsem jiná než původní byl ideál není to ale moje vina Řekněte mi však co bude dál

Tak teď už víte, oč mi tu běží tím končí moje balada jestli vám na mně nezáleží vlezte mi klidně všichni na záda.

RUČNÍ VÁZÁNÍ KNH

České knihařství

MARIA BOOKBINDING

16 Brunning St., ST. KILDA, Vic.
Telefon 91-4164

Otevřeno denně od 3 odp. do 9 večer,
v sobotu po celý den.

JEDNA KRÁLOVA LHOTA?

Karel Schwarzenberg

"Neboť svět je pořád stejný, nikdy se nezmění", říkal starý Havlíček. Naši komunističtí krajané nám pak dnes a denně dokazují pravdivost jeho veršů. Teď to neríkám v souvislosti, ve které Havlíček ve "Křtu svatého Vladimíra" vypisoval, kterak v Kijevě smýkali blátem sesazeného boha, což se zdá být mezi Hradčanami a Letnou taková navyklá zábava, jakou byla za našich pradědů ve Stromovce "Fidlovačka".

Dnes pomyslím na zprávu, která prošla novinami: že prý v českém pohraničí, aby tam vůbec nějaká úroda byla zaseta či zasazena a také sklizena, chtějí dovolit rolníkům hospodařit samostatně. V úrodných krajích vnitrozemí ovšem zůstane půda v rukách Jednotných zemědělských družstev.

Nuže takhle si s osídlením lesnatého, bažinatého pohraničí i podobných nepřístupných krajů vnitrozemských pomáhali už před sedmi sty lety Přemyslovci. Do drsných šumavských krajů táhli němečtí kolonisté ne proto, že by je tam někdo nutil, nýbrž proto, že jim byly slibovány určité výhody, svobody, když ten kraj obdělají. Tak tam vznikly ty různé osady se jmény na -schlag, která říkají, že tam osídlenci museli prales vykácet.

Podobně ve vnitrozemí. Na statcích už obdělávaných setrvali rolníci v předešlém nevolnictví, ale když měli obdělávat pusté hvozdy, bylo třeba

Nějakou dobu trvaly vedle sebe v Čechách vsi, osazené podle nového, lepšího práva, a vsi, kde se žilo podle starého, praslovanského, z pohanských dob dochovaného práva, kde čeled' žila v plné nevolnosti, v plné odvislosti. Tam nevázly jako onde na širých lánách určité platové a robotní povinnosti, po jejichž splnění si sedlák užil ostatních plodů své práce; tam čeled' vždy ještě pracovala po celý čas na panském, a jenom drobná políčka si mohla vyprosit na pánovi do jeho vůle.

Ale dlouho ten rozdíl nepotrval! Všichni nevolníci chtěli žít tak, jako sedláci na novém, lepším právu. Všichni páni též chtěli mít tak pěkně obdělané statky, jaké viděli na území Lhot a jiných nových osad. A tak už byly za Karla Čtvrtého po celých Čechách pravidlem ty pořádky, které byly za Přemyslovců výjimečnou odměnou novým osídlencům v pohraničí.

Domnívá-li se kdo, že úleva a přísnější pracovní poměr ob stojí vedle sebe neomezeně dlouho, toho dějiny usvědčí z omylu. Takový rozdíl nemůže být trvalý. Je v lidské povaze, že se větší volnosti zachce všem. Nemůžeme tedy věřit, že se podaří restaurovat na českém venkově poměry z dob Václava I. a při té úpravě setrvat. Myslíme, že se věci nezadržitelně budou vyvíjet alespoň směrem všeobecné větší volnosti doby lucemburské, když už plná svoboda z roku 1848 je zatím nedozírná.

"Po staru se žít nedá" tam, kde určitá změna už jednou přivedila vývoj, prospěšný všem zúčastněným včetně samého krále. Na jedné Králově Lhotě přestat nelze!

ZLOBÍ VÁS OČI?

Bolí Vás hlava?

Noste brýle od OPTA!

OPTO

Capitol House, 109 Swanston St.

MELBOURNE (vedle kina Capitol)

8. poschodí Telefon 63-2231

DODÁME LÉKY VŠECH DRUHŮ

Vaším příbuzným i bez lékařského předpisu,
v nutných případech telegraficky

ČESKÁ KULTURA NA VÝSTAVCE V TENNESSEE

I v malých poměrech je možno propagovat naši věc. Státní polytechnika v Cookeville, Tennessee, US, je poměrně mladý a malý ústav (založen před 50 léty, počet studentů přes 4500), jeho obzor však přesahuje úzký provinciální rámec. Před nedávnem zřídili jeho studenti Cosmopolitan Club, jehož cílem je přinášet informace o cizích kulturách.

Připravuje výstavku umění, na níž bude zastoupeno Československo ukázkami českého lidového umění, českého skla a několik českých mistrů (jako Jana Spáčila) a ilustrované literatury. Organizace výstavky se účastní dr. Miloš Šebor, profesor fyzického zeměpisu a plánování a paní Božena Šeborová, lektorka moderních jazyků na téže ústavě. Součástí zahajovací slavnosti bude přednáška dr. Šebora o cílech a činnosti Společnosti pro vědu a umění.

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

— Čs. obec legionářská v exilu zaslala vdově po Siru Winstonu Churchillovi soustrastný telegram, v němž vzpomíná na Churchillovu pomoc čs. odboji v II. světové válce. Delegace ČsOL se zúčastnila pohřbu s praporem.

— Neodvislí Slováci všech směrů utvořili v Mnichově "Slovenský ústav", který má být slovenskou vědeckou institucí v exilu. Předsedou je pater dr. M. Ďurica.

— V New Yorku náhle zemřel olomoucký rodák Emil Weiss, světový karikaturista, ilustrátor knihy presidenta Kennedyho "Profiles in Courage". Bylo mu 68 roků.

— Londýnské nakladatelství Roberta Maxwella, který jako 16letý přišel v roce 1939 z ČSR do Anglie, vykazalo loni zisk £ 554.907.

— Čeští jezuité z Kanady a USA vydali brožuru o duchovní práci mezi čs. krajanů v roce 1964.

— Novým generálním ředitelem francouzských Baťových závodů byl jmenován Jan Procházka. — 86letý čelista Bedřich Váška, který hrával s nejslavnějšími komorními soubory světa, byl poctěn Goddardovou hudební kolejí v USA čestným doktorátem.

— Sourozenci Marie a Ota Jelínkovi vyhráli profesionální mistrovství světa v krasobruslení, které se konalo v USA.

— Ředitel slavné jezdecké školy lipicánů ve Vídni plk. Alois Podhajský odešel na odpočinek.

— Ve Vídni zemřel předseda Jednoty sv. Metoděje dp. Antonín Strnad, v New Yorku bývalý předseda Slovenského Sokola v N. Y. Ján Adamec.

— Český přistěhovalec do Kanady Štěpán Roman, který tam začínal jako po-

mocník na farmě, vybudoval firmu Denison Mines Ltd., jejíž dnešní hodnota je 75 miliónů dolarů. Firma je největším producentem uranu na světě.

— Victor S. Mamatey byl jmenován děkanem fakulty historie na Florida State University.

— Profesor církevních dějin na universitě Yale dr. Jaroslav J. Pelikán byl zvolen předsedou Americké společnosti církevních historiků.

— Mimořádný profesor slavistiky na Skidmore College dr. Rudolf Šturm byl jmenován poradcem Kongresové knihovny ve Washingtonu a to v oddělení slovanském a středoevropském.

— Dne 8. února zemřela v New Yorku po těžké nemoci členka výboru Národní rady žen svobodného Československa, manželka redaktora Ivana Herberna, Milada Herbernová.

— Bývalý profesor Komenského university Ervin P. Hexner byl jmenován "Professor Emeritus" na Pennsylvania State University.

— Ředitel Slovanských studií a slovanského archivu při koleji sv. Prokopa v Lisle u Chicaga Josef Čada napsal historickou studii "Čečo-američtí katolíci, 1850 - 1920". Kniha (angl.) má 124 stran.

— Čs. exulant Karel Paukert měl v Chicagu tři velmi úspěšné varhanní koncerty. Předtím slavil úspěchy ve Švédsku, na Islandu, v Holandsku a v Belgii.

— V Sydney zemřel bývalý zaměstnanec Baťových závodů F. Myšák ve věku 49 roků.

— V Melbourne byl zabit autem Vítězslav Hájek z Elsternwicku (dříve z Brna). Č/SVU/H

ČESKOSLOVENSKÁ ŠKOLA V MELBOURNE

11 Glenbervie Rd., Toorak, Vic.

Školní rok již byl zahájen a vyučování dětí českému jazyku se koná každou sobotu od 9.30 do 11.30 hod. dop. Vyučují odborní učitelé. Dodatečný zápis se koná před vyučováním. Podle došlých přihlášek se v případě potřeby pokusíme organizovat dopravu dětí do školy.

Kurs češtiny pro dospělé

připravujeme. Vyučovat se bude jednou týdně večer od 7.30 do 9.30 hod. O informace volejte 97-3751.

Kurs angličtiny pro dospělé

Čechy a Slováky se koná tamtéž každé pondělí a středu od 7.30 do 9.30 hod. večer. Kurs je bezplatný. Informace o tomto kursu dostanete telefonicky na č. 82-5285.

PRŮVOD PŘI MOOMBĚ V MELBOURNE

Australský červený kříž bude mít zvláštní oddíl při průvodu o karnevalu (MOOMBĚ) dne 8. března v Melbourne, v jehož rámci se zúčastní jednotlivé národnosti a to pokud možno v krojích.

Sraz československé skupiny je v 9 hodin ráno u Motor Registration Branch v Rathdown Street, Carlton.

Sport v Austrálii

KOPANÁ V MELBOURNE

SLAVIA — HELLAS 3:3 (0:2)

Slavia se rozloučila s letošním letním turnajem zajímavým zápasem s mužstvem Hellas. V první půli se nemohli Slavisté rozehrát, chyběla jim kombinace i chuť do hry. Řekům se proto podařilo do přestávky dvakrát skórovat — jednou po chybě obrany a podruhé nešťastným zákrokem brankáře. Po změně stran se situace docela obrátila. Mužstvo Slavia oživilo, útočilo a dokonce střikelo. Podařilo se mu vstřelit v 6 minutách 3 branky a ujmout se tím vedení. Brzy nato vstřelili další regulérní branku, kterou však soudce neuznal pro domnělý ofsajd. Jednu minutu před koncem zápasu Hellas vyrovnal brankou, o níž se sportovní redaktori denních listů shodli, že byla velmi problematická.

Plánujete cestu do zámoří nebo máte v úmyslu pozvat své příbuzné na návštěvu?

Obraťte se s důvěrou na

ODRA TRAVEL SERVICE

6a Elizabeth St., Melbourne, C. 1

Poradíme vám, opatříme cestovní doklady a zprostředkujeme bezplatně cestu lodí nebo letadlem - kamkoli. Za hotové nebo na splátky. Pošleme za vás kamkoli též balíčky nebo peníze

Mluvíme česky

Volejte: 63-6681, 63-6178, večer 93-7347

AUSTRALIA CINEMA

270 Collins St., Melbourne

uvádí

DVOŘÁKOVU OPERU

RUSALKAse sólisty, sbory, baletem a orchestrem
NÁRODNÍHO DIVADLA V PRAZESkvělý česky zpívaný barevný film
Cinemascope — Stereofonický zvuk

Denně 3 představení: ve 2.15, 5.15 a 8.15 hod.

Předprodej vstupenek přímo v kině Australia,
nebo u Meyers nebo v předprodejně v hotelu
Australia

CHCETE, ABY SE VAŠE děti naučily hrát na kterykolí hudební nástroj?

VOLEJTE (Melb.)

51-7012

A. CHROMOVSKÝ

SWISS TRAINED
WATCHMAKERS

K. Ebner

22 Hunter St. — Sydney

tel. BL 3970

19 York St.

(vchod z Wynyardu)

Chutný a výživný

Jogurt

PODMASLÍ &
KYSELÁ SMETANA
SÝRY

K dostání ve všech
potravinářských obcho-
dech a delikatesech

"KEREN"

Dairy Products P/L.
Alphington, Vic.
Tel. 49-2752

VŠE POD JEDNOU STŘECHOU —

bankovní služba všeho druhu
pro celou rodinu u E S & A
Od vklad. knížek a šekových účtů
až k splátkovým obchodům a
obstaráním cest — u E S & A
Oceníte naši službu,
prováděnou v témže místě

The E S & A Savings Bank Limited
THE ENGLISH SCOTTISH &
AUSTRALIAN BANK LIMITED

Šetřte dnes na zítřek —

Ukládajte u E S & A

ČESKÉ OCHOTNICKÉ DIVADLO V MELBOURNE

Vás srdečně zve na

MATĚJSKOU ZÁBAVU

kterou pořádá v sobotu dne 27. února 1965

v sále domu Kosciuszko, 313 Latrobe St., Melbourne-City

LIKÉROVÁ LICENCE

K tanci hraje orchestr kapelníka A. Vyhnila

Program obstará Spejbl a Hurvínek

Vstupné 20/-

Začátek v 8 hod., konec v 1.30

Reservování stolů: tel. 379-2156 (Rosenfeld) a tel. 48-7723 (Kimlová)

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ SDRUŽENÍ VE VIKTORII

ČESKÉ OCHOTNICKÉ DIVADLO V MELBOURNE,

ČESKOSLOVENSKÁ ŠKOLA V MELBOURNE

SPORTOVNÍ KLUB SLAVIA MELBOURNE

srdečně zvou všechny krajanů na

VZPOMÍNKOVÝ VEČER NAROZENIN T.G.M.

který se bude konat v sobotu dne 6. března 1965 od 8. hod večerní
v malém sále konservatoře melbournské university

(ELEKTRIKA č. 18, 19, 20 — ZASTÁVKA 17)

Na programu jsou proslovy, recitace, zpěvy, hudba a tance

